

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma: 4.Pf.20.593/2024/6.

A felperes:

felperes

felperes címe

A felperes képviselője:

ügyvédi iroda1 (ügyintéző: ügyvéd1 ügyvéd)

ügyvéd címe1

Az alperes:

alperes

alperes címe

Az alperes képviselője:

ügyvéd2 kamarai jogtanácsos

ügyvéd címe2

A per tárgya: PBT ajánlásának hatályon kívül helyezése

Az elsőfokú bíróság: Fővárosi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma: 64.P.20.610/2024/8.

A fellebbezést benyújtó fél: alperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és a keresetet elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Nemzeti Banknak 15 nap alatt 153.000 (százötvenháromezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget, továbbá az esedékesség napjáig az államnak – az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára – 48.000 (negyvennyolcezer) forint meg nem fizetett fellebbezési eljárási illetéket.

Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított irányadó tényállás szerint az ügyfél 2023. szeptember 3-án átutalást szeretett volna a netbankjában elindítani, ezért a Google-keresőben beírta a felperes nevét, majd a megjelenített találatok közül kiválasztotta az elsőt, amely - az ügyfél szerint - a felperes weboldalával teljes mértékben megegyezett, azonban az egy adathalász oldal volt, melyről az ügyfélnek nem volt tudomása. Ezen keresztül kísérelt meg a netbankba belépni a saját azonosítóit megadva (e-mail cím és jelszó), mely a mobilszolgáltatásnál megadott telefonszámára SMS-ben küldött egyszer használatos egyedi kód megadásával jóváhagyásra került. A sikeres bejelentkezést követően az alkalmazás nevei szolgáltatásban az ügyfél fizetési számlájáról 7.777.777 forint összegű utalási megbízás kezdeményezésére került sor. Az ügyfél által használt alkalmazásban QR-kód jelent meg, mely semmiféle információt nem tartalmazott. Az ügyfél a korábbiak során QR-kódot a netbankba történő belépéskor vagy annak használatakor még nem kapott, ezért úgy gondolta, hogy időközben egy újabb biztonsági lépés beiktatására került sor, ami a beazonosítást szolgálja, ezért azt a felperes Mobilapplikációjában lévő QR-kód leolvasó megnyitásával beolvasta, jóváhagyva a 7.777.777 forint összegű átutalási megbízást. Az átutalás teljesüléséről a felperes PUSH üzenetet küldött az ügyfél részére Mobilapplikáción keresztül. A felperes a tranzakció ideje alatt az ügyfelet az általa megadott e-mail címre megküldött elektronikus levélben értesítette arról, hogy olyan böngészőről léptek be az alkalmazás neveljába, amit korábban nem használt fiókja eléréséhez. Tájékoztatta arról is, ha a belépést nem ő kezdeményezte, úgy digitális fiókja hozzáférését felfüggesztheti.

[2] Az ügyfél - a felperesnél eredménytelenül kezdeményezett panaszeljárást követően - kérelemmel fordult az alpereshez, amelyben a felperessel szemben fennálló fizetési számlája terhére elkövetett visszaéléssel kapcsolatos jogvitája felülvizsgálatát kérte.

Az alperes az szám. szám alatti ajánlásában felhívta a felperest, hogy térítse meg az ügyfél részére az általa jóvá nem hagyott fizetési műveletek összegét, azaz 7.777.777 forintot, valamint a bankszámlája tekintetében a megterhelés előtti állapotot állítsa helyre akként, miszerint a jóváírás értéknapi nem lehet későbbi, mint az a nap, amikor a jóvá nem hagyott fizetési művelet teljesítése megtörtént.

Ajánlása indokolásában az ügyfél magatartását értékelve - többek között - rámutatott arra, hogy az ügyfél a QR-kód beolvasása során - bármilyen további információ, figyelemfelhívás

nélkül - nem volt abban a helyzetben, hogy reálisan felmérhesse, hogy a hitelesítéssel a szándékával ellentétes azonnali átutalás fog megvalósulni. Nem számolhatott azzal az eshetőséggel sem, hogy a felperes által működtetett hivatalos alkalmazás neveli oldalról „kivágott”, majd egy adathalász oldalra „beillesztett” QR-kóddal lehetőség van arra, hogy banki műveleteket kezdeményezzenek és hajtsanak végre a tudta és jóváhagyása nélkül. Az ügyfél - a nyilatkozata és az eset körülményei alapján - nem észlelte, így tudata nem fogta át, hogy a QR-kód beolvasásával egy ismeretlen (csaló) személy által kezdeményezett azonnali átutalás jóváhagyására fog sor kerülni. Ennek alapján a kódbeolvasás fogalmilag nem valósíthatott meg részéről súlyos gondatlan magatartást.

[3] A felperes keresetében az ajánlás hatályon kívül helyezését, az alperes perköltség fizetésére történő kötelezését kérte. Álláspontja szerint az ajánlás nem felel meg a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásáról szóló 2009. évi LXXXV. törvény (Pft.) 45. § (3) bekezdésének és a 40. § (1) bekezdésének, mivel figyelmen kívül hagyta az ügyfél súlyos gondatlan magatartását, mégpedig azt, hogy az alkalmazás nevelba történő belépéshez nem a felperes honlapját használta, hanem a Google-keresőben talált adathalász felületet, ahol a belépéshez szükséges hitelesítési adatait a csalárd személy részére elérhetővé tette. Az elkövető alkalmazás nevelba történő belépését és az általa kezdeményezett átutalást egyaránt jóváhagyta, nem vette át a szokatlan műveletről szóló tájékoztatást és a felhasználói fiók azonnali letiltását lehetővé tévő üzenetet. A keretszerződés részét képező, az bank1 Szolgáltatási szerződés Üzletszabályzatban meghatározott súlyos gondatlan magatartásokat és súlyos gondatlan magatartásnak minősülő egyéb szerződésszegéseket valósított meg.

Kiemelte, hogy eljárása megfelelt az irányadó rendelkezéseknek, a QR-kódnak semmiféle információt nem kell tartalmaznia a művelettel kapcsolatban, az csupán annak igazolását szolgálja, hogy a alkalmazás nevében rögzített eszköz valóban az ügyfél birtokában van. Mindebből következik, hogy az alperes értelmezése sérti az (EU) 2015/2366 irányelvnek (PSD2 Irányelv) kiegészítésére vonatkozó (EU) 2018/389 rendelet (SCAr.) 4. cikk (1) bekezdését és 7. cikkét, mert a kétfaktoros azonosításra jogszerűen használt QR-kód alkalmazását kizárná.

[4] Az alperes a kereset elutasítását kérte figyelemmel arra, hogy ajánlása megfelel az irányadó jogszabályoknak. Nincs relevanciája annak, hogy a felperes az eljárás során a Pft. rendelkezései szerint járt el, mivel a jogszabályban írt esetekben a törvény objektív felelősséget telepít a pénzügyi szolgáltatóra. A felperes az előtte folyamatban volt eljárásban nem bizonyította, hogy az ügyfél súlyosan gondatlanul megszegte a Pft. 40. § (1) bekezdésében írt kötelezettségét. Az ügyfél magatartását az eset összes körülményeire tekintettel kell értékelni. A súlyos gondatlanság fogalma körében utalt a BDT2002. 641. számú jogesetre, valamint a PSD2 preambulának (72) pontjában írtakra. Hangsúlyozta, hogy az ügyfél a szóban forgó fizetési művelet bekövetkeztét nem láthatta előre, így a tranzakció körében súlyos gondatlansága nem állapítható meg. A figyelmeztető e-mail és a jóvá nem hagyott fizetési művelet teljesítése között 3 perc telt el, így nem életszerű elvárás, hogy ezen időn belül az ügyfél minden e-mailt elolvasson, miközben éppen a netbankba kíván bejelentkezni. A figyelmeztető e-mail szövegéből sem következik, hogy csalási kísérlet zajlik. Az elkövető által kezdeményezett fizetési művelettel kapcsolatban a kérelmező tudata pedig nem foghatta át, hogy a QR-kód beolvasásával egy átutalás jóváhagyására fog sor kerülni. Az ügyfél életszerűen feltételezte, hogy a QR-kód beszkenelése a beléptetési folyamat része, ugyanis a alkalmazás neve alkalmazás felületén nincs lehetőség ellenőrizni, hogy a QR-kód

beolvasással milyen műveletet kezdeményeztek. Megítélése szerint tévesen hivatkozott a felperes arra, hogy figyelmen kívül hagyta a technológiasemlegesség elvét és jogszabálysértő módon támasztotta a QR-kód tartalmával kapcsolatos követelményt.

Kiemelte, hogy hasonló online csalások nagyszámban fordulnak elő, melyből következik, hogy nem a károsultak szándékossággal határos súlyos gondatlansága okozza a károkat. Az átlagfogyasztó ugyanis nem ismerheti fel és nem kell felismernie, hogy csalás áldozatává válik. Hangsúlyozta, hogy a QR-kódot nem a kérelmező hozta az elkövető tudomására, így annak beolvasása logikailag sem minősülhet a Pft. 40. § (1) bekezdése szerinti kötelezettség megsértésének. Irrelevánsnak és az adott perbeli tényálláshoz nem köthetőnek tartotta azt a felperesi álláspontot, hogy az ügyfél megszegte a szerződés 133. és 157. pontjában foglaltakat. Megítélése szerint a keresetlevélben felhívott feltételek a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára megváltoztató rendelkezések, így e kikötések a Ptk. 6:95. §-a és a Ptk. 6:104. § (1) bekezdés j) pontja alapján semmisek. Érvelése megerősítése végett hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.020/2021/5., és az 5.Pf.20.259/2020/5. számú ítéletének indokolásában foglaltakra.

[5] Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletével az ajánlást hatályon kívül helyezte és döntött a perköltség viselése tárgyában is. Előrebocsátotta: a perbeli esetben nem a Ptk.-ban szabályozott kártérítési szabályok, hanem a Pft. rendelkezései az irányadók. Az ügyfél által jóvá nem hagyott fizetési művelet esetén főszabályként objektív felelősség áll fenn a Pft. 45. §. (4) bekezdése értelmében, így irreleváns, hogy a felperes alkalmazás neve applikációjának működése hiányos-e vagy sem, az milyen tájékoztatást tartalmaz az ügyfelek részére. Nem vizsgálta azt sem, hogy az ügyfél a szerződés szerződést megszegt-e, az milyen kritériumokat tartalmazott az ügyfél súlyos gondatlansága körében, mivel annak van jelentősége, hogy egy átlagosan tájékozott, átlagos pénzügyi tudatossággal rendelkező ügyfél szempontjából milyen magatartás várható el egy perbelihez hasonlóan zajló tranzakció során. Ezért nem vizsgálta azt sem, hogy a szerződés tartalmaz-e a fogyasztóra hátrányos kikötéseket vagy sem. Annak sem tulajdonított jelentőséget, hogy az adathalász felület hasonló volt-e a felperes alkalmazás neve alkalmazás során használt felületéhez, e körben a felperest bizonyítás nem terhelte. A felek által felhívott egyedi ügyekben hozott határozatok tartalmát, jogi indokolását sem tartotta alkalmazhatónak, mivel azok nem precedensképesek, egyedi ügyekben születtek.

[6] A rendelkezésre álló adatok alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az ügyfél elérhetővé tette a személyes hitelesítő adatait az elkövető számára, mely az általa tanúsított súlyos gondatlan magatartások sorozata következtében valósult meg. Nem minősítette súlyos gondatlanságnak, hogy az ügyfél úgy kívánt átutalást indítani, hogy nem a felperes weboldal URL alatt elérhető honlapjáról kereste fel az alkalmazás neve felületét, azonban nem ellenőrizte, hogy az általa megnyitott felületen valóban az URL címsoron a felperes megjelölése szerepel-e. E gondatlan magatartásának a következménye volt, hogy az adathalász felületen megadta a belépéshez szükséges személyes azonosító adatait, melyeket az elkövető megismert, saját eszközén azokkal belépést tudott kezdeményezni az ügyfél alkalmazás neve fiókjába. Az ügyfél a tranzakció során QR-kódos azonosítást használt annak ellenére, hogy ilyet a korábbiakban nem alkalmazott, nem volt tisztában azzal, hogy a kód megjelenítésére miért került sor, annak mi a célja. Az elsőfokú bíróság nagyfokú hanyagságnak értékelte, hogy az ügyfél egy olyan műveletet hajtott végre, melyet korábban soha nem tett, az adott tranzakció során a QR-kód funkciójával nem volt tisztában, annak

szerepéről nem tájékozódott. Nincs jelentősége annak, hogy a QR-kódot nem az ügyfél hozta az elkövető tudomására, így annak beolvasása logikailag nem minősülhet a Pft. 40. § (1) bekezdése szerinti kötelezettség megsértésének. Az elsőfokú bíróság szerint az minősül súlyos gondatlanságnak, ha a saját tapasztalata, információi, tájékozódása alapján az ügyfél nincs tisztában azzal, hogy mit miért csinál, lényegében „hitbéli motiváció” alapján olvassa be a QR-kódot. Az ügyfél súlyos gondatlan magatartásának részeként értékelte azt is, hogy a felperes által a tranzakció lebonyolítása közben az általa megadott címre megküldött felperesi e-mailt nem vette figyelembe.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy az ügyfél súlyosan gondatlan magatartást tanúsított, így a Pft. 45. § (3) bekezdése alapján a felperes mentesült a Pft. 44. § (1) bekezdés a) pontja szerinti megtérítési kötelezettsége alól. Az alperes ajánlása nem felel meg a jogszabályoknak, ezért azt az MNB tv. 116. § (4) és a 117. § (2) bekezdésére figyelemmel hatályon kívül helyezte.

[7] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes élt fellebbezéssel, melyben annak megváltoztatását, a kereset elutasítását kérte. Kérte továbbá a költségjegyzék szerinti perköltségének megfizetésére kötelezni a felperest. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Pft. 44. § (1) bekezdését, a 45. § (2) bekezdés a) pontját, a 45. § (3) bekezdésében írt rendelkezést, továbbá a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 346. § (4) és (5) bekezdésében foglaltakat, ezzel összefüggésben az MNB tv. 116. § (4) bekezdését is.

Okszerűtlennek és önellentmondónak találta az ítélet [63] bekezdésében szereplő megállapítást, miszerint nem terhelte bizonyítás a felperest, hogy az adathalász felület mennyiben volt hasonló a alkalmazás neve alkalmazása során használt felületéhez. Megítélése szerint az ügyfél gondatlansága szempontjából a legfontosabb kérdés, hogy elvárható-e, hogy felismerje: nem a felperes honlapját látja. Álláspontja szerint a kérelmezőtől nem volt elvárható, hogy a netbanki felület valódiságában kételkedjen, súlyos gondatlansága e körben nem állapítható meg. Ugyanezen okból alaptalan az ítélet [69] bekezdésében szereplő megállapítás, miszerint a felperes nem ellenőrizte, hogy az általa megnyitott felületen az URL címsoron a felperes weboldal megjelölés szerepel-e. E körben utalt ajánlása indoklására, miszerint a rendelkezésre álló információk szerint az adathalász oldal URL-je tartalmazta a bank hivatalos oldalának megfelelő, egyértelmű karaktereket, megnevezést, ezért nem tűnhetett a hamis oldal egyértelműen gyanúsak. Az URL-ben az eltérés önmagában nem volt olyan mértékű, amely egy átlagfogyasztó számára rögtön kétségessé tenné a netbanki felület valódiságát. E körben a kérelmező részéről legfeljebb figyelmetlenség, de semmiképpen nem súlyos gondatlanság áll fenn, így a netbanki belépéshez szükséges adatok megadása nem áll közvetlen okozati összefüggésben a kárral, hiszen a jóvá nem hagyott fizetési művelet kezdeményezése QR-kóddal történt.

Alaptalannak tartotta az ítélet [8] bekezdésében szereplő megállapítást, mivel az nem felel meg a Pp. 346. § (4) bekezdésének, ugyanis a megállapított tények között szerepel mintegy prejudikálva a jogi indokolást a kérelmező magatartása súlyos gondatlanságának megállapításával.

Az elsőfokú bíróság QR-kód beolvasásával kapcsolatos ítéleti megállapításait sem osztotta az alperes, így az ítélet [61] bekezdésébe foglaltakat sem, mivel az ügyfél gondatlansága szempontjából az releváns, hogy elvárható-e tőle, hogy észlelje: a megjelenített QR-kód nem az általa ismerni vélt célt szolgálja. A netbanki belépéssel kapcsolatban nem volt elvárható a kérelmezőtől, hogy a honlap utasításaiban kételkedjen. Ezért téves az ítélet [69] bekezdésében szereplő QR-kód beolvasásával kapcsolatos megállapítás is, miszerint nagyfokú hanyagság,

ha a kérelmező egy olyan műveletet hajt végre, amelyet korábban soha nem használt, úgy, hogy az adott tranzakció használata során a funkciójával nincs tisztában, aminek szerepéről az adott művelethez igazodóan nem tájékozódott. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a kérelmező ismerni vélte a QR-kód célját, így nem volt oka tudakozódni. Egyébként sem a QR-kód, sem az azt beolvasó alkalmazás nem tájékoztatta a kérelmezőt arról, hogy a kód a bejelentkezéshez szolgál, így tájékozódásra lehetősége sem volt. Mindebből következik, hogy az elsőfokú ítélet [8] bekezdésében szereplő megállapítás téves. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a Pft. 45. § (3) bekezdésének lényegét, miszerint a felperes mentesülésének nem elégséges feltétele az, ha a kérelmező gondatlanul járt el és ez a kárral ok-okozati összefüggésben van, hanem a gondatlanságnak kifejezetten a személyes hitelesítési adatai biztonságban tartása érdekében az adott helyzetben általában elvárható magatartás tanúsítására vonatkozó kötelezettségének megszegésére kell irányulnia.

Az alperes nem értett egyet a felperes figyelmeztető e-mail-jével kapcsolatos állásponttal sem. A kérelmezőtől nem volt elvárható, hogy a QR-kód generálását mintegy két perccel megelőző e-mail-t elolvassa, miközben a netbanki bejelentkezéssel volt elfoglalva. Egyébként a figyelmeztető e-mail tartalmából sem kellett arra következtetnie, hogy visszaélés történik, ugyanis az csak a böngezőre vonatkozó információt tartalmazott.

Továbbra is fenntartotta álláspontját, miszerint az eset összes körülményeit értékelve lehet kétséget kizáróan és személyre szabottan megállapítani, hogy a magatartás súlyos gondatlanságnak minősül-e. E körben ismételten hivatkozott a BDT2002. 641. számú jogesetre, valamint a PSD2 preambulának (72) pontjában foglaltakra. A Pft. 40. § (1) bekezdése szerinti adott helyzetben elvárható magatartás körében hangsúlyozta, hogy a Pft. 55/C. § (2) bekezdésében és a SCAr. 5. cikk (1) bekezdésében a pénzforgalmi szolgáltatók részére előírtak szerint biztosítania kell, hogy az elektronikus fizetési műveletek kezdeményezésénél alkalmazott erős ügyfél-hitelesítés során a fizető fél a hitelesítés minden szakaszában - amelybe beleérti a hitelesítési kód generálását, továbbítását és használatát is - tisztában legyen a fizetési művelet összegével és a kedvezményezettel, így az ügyfél alappal várhatta, hogy a QR-kód beolvasása során az mPIN-nel vagy a Face ID-vel történő megerősítést megelőzően az alkalmazás neve felületén előzetes tájékoztatást kapjon a felperestől a tranzakció részleteiről. Ezzel szemben nem volt biztosított, hogy a kérelmező tisztában legyen a fizetési művelet összegével és a kedvezményezettel. E körülmény miatt is kizárt, hogy a kárt a kérelmező súlyos gondatlan kötelezettségszegése okozta volna, e körben hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.020/2021/5. számú ítéletében foglaltakra. Ismételten kiemelte a hasonló online csalások közismerten nagy számát, mely arra utal, hogy a nem a károsultak - szándékossággal határos - súlyos gondatlansága okozza a károkat.

[8] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte figyelemmel a keresetében és a 2024. május 31-i válasziratában kifejtett érvekre. Hangsúlyozta, hogy a BDT2002. 641. számú jogesetre való hivatkozás aggályos, az a biztosítási szerződésekkel kapcsolatos jogértelmezést tükrözi, az nem a Legfelsőbb Bíróság döntése, továbbá a Bírósági Határozatok Gyűjteményében sem jelent meg. Kiemelte, hogy a Pft. alkalmazásában a súlyos gondatlanság sui generis fogalom, az nem hasonlítható össze a büntetőjogban alkalmazott gondatlansággal. A BDT2002. 641. számú jogeset indokolatlanul kölcsönöz büntetőjogi terminus technikusokat. A Pft. által meghatározott súlyos gondatlanság sui generis jellegét erősíti az a tény, hogy a Pft. 45. § (3) bekezdésének 2. fordulója példálózó jelleggel határozza meg a jelen per tényállásával egyező magatartásokat, melyek ezen felelősségi kör hatálya alá esnek és súlyos gondatlan magatartásnak minősülnek.

A Kúria az 1959. évi IV. törvény (r.Ptk.) biztosítási szerződésekre vonatkozó szabályai kapcsán foglalkozott a BH2021. 39. számú jogesetben a súlyos gondatlanság fogalmával, melyet a felperes álláspontjával összhangban állapított meg. Mindez megfelel a PSD2 irányelv (72) preambulum bekezdésében hivatkozott „jelentős mértékű hanyagság” fogalmának.

Az európai átlagfogyasztó modelljét az Európai Unió Bírósága (EUB) C-210/96. számú ítélete határozta meg. A Pft. 45. § (3) bekezdése szerint is a gondatlanság abban az esetben súlyos, ha az ügyfél felelőtlenül eljárva megsérti a keretszerződést és a szerződés szerződés rendelkezéseit vagy személyes hitelesítési adatait elérhetővé teszi és e körben felelőtlenül eljárva nagyfokú közömbösséget tanúsít a készpénzhelyettesítő fizető eszközével kezdeményezett fizetési műveletek pénzforgalmi szolgáltatásokkal és azok lehetséges következményeivel kapcsolatban. Hivatkozott továbbá az Fővárosi Ítéltábla hasonló ügyekben hozott (4.Pf.20.006/2024., 4.Pf.20.183/2024/8. és a 4.Pf.20.453/2024/7. számú) ítéleteiben foglaltakra.

[9] Az alperes a fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételében előadta, hogy az ellenkérelemben hivatkozott 4.Pf.20.006/2024. számú ítéletet a Kúria Pfv.20.685/2024. számú felülvizsgálati eljárásban kihirdetett ítéletével hatályon kívül helyezte és a keresetet elutasító elsőfokú ítéletet hagyta helyben.

[10] A fellebbezés alapos.

[11] Az ítéltábla mindenekelőtt előrebozsátja, hogy a felperes ellenkérelmében felhívott ítéltáblai határozatok a perbelitől lényegesen eltérő tényállás mellett születtek, ezért önmagukban e döntéseknek a perbeli esetben relevanciájuk nincs, azonban az e határozatokba foglalt, az ügyfél súlyos gondatlan magatartásának vizsgálata során irányadó szempontok továbbra sem téveszthetők szem elől.

[12] Az ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást ítélezése alapjául azzal a pontosítással fogadta el, hogy az ítélet [8] bekezdését mellőzi, figyelemmel arra, hogy e bekezdésben foglaltak már nem a bíróság által megállapított tényeket, hanem a jogi indoklásra tartozó megállapításokat, az ügyfél magatartásának értékelését, annak súlyos gondatlanságának minősítését tartalmazza. E bekezdésben foglaltak az ítélet jogi indoklására tartoznak, így nincs helyük a bíróság által megállapított tények között [Pp. 346. § (4)-(5) bekezdés].

[13] A Pft. 45. § (3) bekezdése értelmében a pénzforgalmi szolgáltató mentesül az (1), (2) és (4) bekezdés szerinti felelőssége alól, ha bizonyítja, hogy a jóvá nem hagyott fizetési művelettel összefüggésben keletkezett kárt a fizető fél a 40. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott kötelezettségeinek szándékos vagy súlyosan gondatlan megszegésével okozta, így különösen ha a készpénz-helyettesítő fizetési eszköz használatához szükséges személyes hitelesítési adatait arra nem jogosult harmadik fél részére átadja vagy megismerhetővé teszi.

A 40. § (1) bekezdése - egyebek mellett - azt írja elő az ügyfél számára, hogy a készpénz-helyettesítő fizetési eszköz és annak használatához szükséges személyes hitelesítési adatai biztonságban tartása érdekében az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsítson.

A Pft. 40. § (1) bekezdésében a jogalkotó a fizető féltől a személyes hitelesítési adatai biztonságban tartása érdekében nem csupán a fizetési műveletek során, de általában is, az adott helyzetben általában elvárható magatartás tanúsítását követeli meg. Az e kötelezettség szándékos vagy súlyosan gondatlan elmulasztásának, (továbbá a kár csalárd módon történő okozásának) jogkövetkezményét levonó 45. § (3) bekezdés célja nyilvánvalóan az, hogy e kirívóan jogellenes magatartásainak jogkövetkezményét maga a fizető fél viselje.

[14] A jelen jogvitára vonatkoztatva a kérelmező súlyos gondatlanságának nem a közte és a felperes között létrejött szerződésben foglalt kötelezettségek megszegése - ideértve a Pft. 40. § (1) bekezdésében írt kötelezettséget is -, hanem a kár bekövetkezése körében kell fennállnia. Az ítéltábla megítélése szerint e jogvitában a kérelmező tudatállapotát nem szubjektíve kell megítélni, hanem az EUB C-210/96 számú előzetes döntéshozatali eljárásban meghozott ítéletre figyelemmel az észszerűen figyelmes, racionális döntések meghozatalára képes átlagfogyasztó mércéjén keresztül kell mérni, hogy tudatának át kellett-e fognia a kármegelőzés körében tanúsított mulasztásának azt a következményét, hogy emiatt őt kár érheti. Hangsúlyozza az ítéltábla, hogy nem a kár konkrét mértékét kellett felismernie, hanem azt kellett tudnia felmérni, hogy magatartásának az lehet a következménye, hogy a számláján tartott pénze vagy annak egy része elveszhet. Az ítéltábla ezen jogértelmezésre figyelemmel vizsgálta az ügyfél magatartását.

[15] Az nem volt vitás sem az alperes előtti eljárásban, sem a perben, hogy az ügyfél igénye alapjául szolgáló kár az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásban foglaltak szerint következett be. Nem volt vita tárgya az sem, hogy a kérelmező által kifogásolt tranzakció jóvá nem hagyott fizetési műveletnek minősül.

[16] A rendelkezésre álló adatok alapján az elsőfokú bíróság alaptalanul jutott arra a következtetésre, hogy az ügyfél magatartása súlyos gondatlannak minősül. Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bírósággal abban a kérdésben, hogy nem róható az ügyfél terhére, hogy a Google-keresőből kívánta a felperes alkalmazás neveljének elérését. Osztotta azonban az elsőfokú bíróságétól eltérő alperesi álláspontot, miszerint a felperest terhelte annak a bizonyítása, hogy az ügyfél által felkeresett honlap adathalász jellege olyan nyilvánvaló volt, hogy annak fel nem ismerése az ügyfél részéről súlyos gondatlanságnak minősül. A per adatai alapján az állapítható meg, hogy a felperes és az adathalász oldal URL-je között nem volt olyan jelentős eltérés, melyet egy átlagos alkalmazás nevelot használó fogyasztó az ellenőrzés során felismerhetett, így e körben az ügyfelet súlyos gondatlanság nem terhelte.

[17] Az elsőfokú bíróság az ügyfél terhére rótta, hogy eljárása során olyan hitelesítő módot (QR-kód) használt az alkalmazás neveli művelet során, amelyet nem ismert, még nem alkalmazott és e körben ennek ellenére nem tájékozódott. Az ügyfél az alperesi eljárásban azt adta elő, hogy azért olvasta be az alkalmazás nevel felületen megjelenő QR-kódot, mivel úgy gondolta, hogy a felperes további biztosítéki elemet iktatott be az eljárásába. Hangsúlyozza az

ítélőtábla, hogy nem szubjektíve kell a kármegelőzés körében tanúsított súlyos gondatlanságot értékelni, hanem azt az észszerűen figyelmes, racionális döntések meghozatalára képes átlagfogyasztó mércéjén keresztül kell mérni. Az ügyfél látszólag a felperes felületén megjelent QR-kódot olvasta be a mobilkészülékével, így alappal hihette, hogy e kód a felperestől származik. Nem merült fel olyan adat, amely alapján mindebben kételkednie kellett volna. Az ügyfélnél megjelenő felületről készült képernyőfotó hiányában nem állapítható meg, hogy e felület alapján az ügyfélnek bármilyen kétsége is merülhetett volna fel a kód valóságával szemben, így e kód beolvasását sem minősítette az ítélőtábla az ügyfél súlyos gondatlan magatartásának. Miután a dinamikus összekapcsolás során különböző (az ismeret, birtoklás, biológiai tulajdonságok kategóriába tartozó) hitelesítési elemek egyenrangúak, az ügyfélnek nem felróható az ismeret kategóriába tartozó elem helyett vagy mellett a birtoklás kategóriába tartozó elemmel hitelesíteni a tranzakciót, még akkor sem, ha korábban ezt az elemet nem használta. Így a QR-kód használatát tévesen minősítette súlyosan gondatlan magatartásnak az elsőfokú bíróság.

[18] Az elsőfokú bíróság az ügyfél terhére értékelte azt is, hogy a felperestől származó figyelmeztető e-mailt nem olvasta, illetve az alapján az eljárást nem szakította meg. Az e-mail azt tartalmazza, hogy az ügyfél olyan böngészőből lépett be az bank1 alkalmazás nevébe, amit még korábban nem használt a digitális fiók eléréséhez, megjelölte továbbá a belépés időpontját, az operációs rendszer és a böngésző megnevezését. Tájékoztatást adott arról is, hogyha a belépést nem az ügyfél kezdeményezte, úgy digitális fiókja hozzáférését felfüggesztheti és később a hozzáférést bármely bankfiókba újra engedélyezheti.

Az ítélőtábla álláspontja szerint az ügyféltől nem volt elvárható az, hogy miközben belépni kíván az alkalmazás nevébe, az e-mail postaládáját figyelje, azt haladéktalanul elolvassa, az abban foglaltakat értelmezze. Egyébként a felperes által megküldött e-mailből - amennyiben azt az ügyfél elolvasta - nem következethetett arra, hogy csalás áldozta lesz, ugyanis a felperes maga is be kívánt lépni az alkalmazás nevébe, ezért nem volt elvárható tőle, hogy a műveletet ezen e-mailre figyelemmel megszakítsa.

[19] Mindezek alapján az ügyfél a személyes hitelesítési adatai biztonságban tartása érdekében az adott helyzetben általában elvárható magatartást tanúsította, a tudatának nem kellett átfognia a kár bekövetkezésének reális lehetőségét. Ezért a Ptk. 6:144. § (1) bekezdés utaló szabálya folytán alkalmazandó 6: 525. §-ának rendelkezésein alapuló Jpe.I.60.009/2022/10. számú és Jpe.I.60.003/2023/16. számú jogegységi hatályú határozatokban kifejtett szempontok alapján nem minősül súlyosan gondatlannak az ügyfélnek a tényállásban rögzített magatartása.

[20] Az alperes a fellebbezésében is hivatkozott arra, hogy az elmúlt időszakban tízezres nagyságrendű banki csalás történt, így megítélése szerint önmagában az esetek nagy száma kizárja az ügyfél szándékosságát súroló súlyos gondatlan magatartását, ugyanis az adathalász oldalak megtévesztőek, nehezen ismerhetők fel. Az ítélőtábla e körben kiemeli, hogy önmagában az esetek nagy számából még nem következik az, hogy a felperes ne mentesülhetne a kártérítési kötelezettsége alól, ugyanis valamely magatartás súlyosan gondatlannak minősítése tekintetében nincs jelentősége annak, hogy hányan tanúsítanak ilyen magatartást.

[21] Mindezekre tekintettel az ítéltábla - egyetértve az alperessel - arra a következtetésre jutott, hogy az ügyfél magatartása nem minősül súlyosan gondatlannak, ezért a felperes a Pft. 45. § (3) bekezdése alapján nem mentesül a megtérítési kötelezettsége alól, tehát az ajánlás tartalma megfelelt a jogszabályoknak, annak hatályon kívül helyezésének nem volt helye az MNBtv. 116. § (4) bekezdése, illetve 117. § (3) bekezdése alapján. Ezért az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, a keresetet elutasította.

[22] Az alperes fellebbezése eredményre vezetett, ezért a felperes köteles – az MNBtv. 96. § (5) bekezdésére tekintettel – a Magyar Nemzeti Bank részére a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján az alperes első és másodfokú eljárásban felmerült perköltségének megfizetésére. Az ítéltábla az alperes jogi képviselőjének munkadíját a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alkalmazásával az alperes által benyújtott költségjegyzékre figyelemmel állapította meg. A felperes köteles megtéríteni a Magyar Nemzeti Bank illetékmentessége folytán le nem rótt 48.000 forint fellebbezési eljárási illeték összegét is az alábbiak szerint:

Az illetékfizetésre kötelezett félnek az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 illetékbevételei számlájára kell befizetnie, mely fizetési kötelezettség a bíróság határozatának jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé, azaz a másodfokú végzés meghozatalának napjától számított 60 napon belül kell a jogerős végzésbe foglalt illetéket megfizetni.

Közleményként fel kell tüntetni: a Fővárosi Ítéltábla megnevezést, a Fővárosi Ítéltábla e határozatának számát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

Az ítéltábla figyelmezteti az illetékfizetésre kötelezett felet, ha az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerinti késedelmi pótlékot kell fizetnie.

Budapest, 2025. február 11.

Dr. Németh László s.k.
a tanács elnöke

Dr. Molnár Ágnes s.k.
előadó bíró

Dr. Merőtey Anikó s.k.
bíró